

Кучер Роман Олегович
*аспірант кафедри фінансів імені С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-296-1-27>

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНСТРУМЕНТІВ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ НБУ В УМОВАХ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Через повномасштабну війну макроекономічна ситуація в країні не є позитивною. Актуальна стратегія реалізації монетарної політики побудована на прагненні досягнути та зберегти цінову стабільність в державі. Сьогодні в основу механізму регулювання роботи вітчизняної грошово-кредитної політики, облікову ставку визначено основним інструментом реалізації монетарної політики, проте Національним банком України можуть бути виділені й інші, зокрема проведення валютних інтервенцій, що дає позитивний результат в контексті впорядкування роботи валютного ринку, а також накопичення міжнародних резервів. Після закінчення війни регулятор повернеться до інфляційного таргетування в цільовий діапазон $5\% \pm 1$ в. п.

Інфляція в Україні сповільнюється другий місяць поспіль – у лютому до 24,9% у річному вимірі. Зниження інфляції розпочалося раніше та відбувається швидше, ніж прогнозував Національний банк. Цьому, зокрема, сприяли збільшення пропозиції продовольства та пального, швидке відновлення енергетичної системи, слабший споживчий попит. Зростання споживчих цін також значною мірою стримується за рахунок фіксації офіційного курсу гривні і тарифів на житлово-комунальні послуги. Попередні заходи Національного банку, у тому числі утримання облікової ставки на рівні 25%, підвищення нормативів обов'язкового резервування, запровадження нових депозитних продуктів, а також калібрування валютних обмежень сприяли зміцненню гривні в готівковому сегменті ринку. Це позначилося на поліпшенні

інфляційних та курсових очікувань. Позитивний вплив мало і повне припинення емісійного фінансування бюджету з початку року [1].

Попри це, інфляція все ще залишається високою, а тиск з боку витрат бізнесу – значним. Окремі чинники, що стримували інфляцію впродовж кількох минулих місяців, можуть мати коротко-строківий характер. Так, зростання пропозиції продовольства та швидша стабілізація ринку пального значною мірою зумовлювалися теплою зимою.

Водночас вагомими ризиками для інфляційної динаміки залишаються тривалість й інтенсивність бойових дій, подальше руйнування об'єктів критичної інфраструктури, додаткові бюджетні потреби, ускладнення чи припинення роботи «зернового коридору», передчасне пом'якшення монетарної політики провідними центральними банками у відповідь на посилення загроз для фінансової стабільності, що може призвести до повільнішого зниження світової інфляції, а також посилення волатильності на світових фінансових ринках [2].

Подальше зростання привабливості строкових депозитів у гривні на тлі зниження тиску в готівковому сегменті валютного ринку спонукатиме вкладників нарощувати заощадження в національній валюті. Це посилюватиме стійкість валютного ринку та захистить міжнародні резерви, що підтримає подальше поліпшення курсових та інфляційних очікувань. Зменшенню інфляційного тиску також сприятиме зниження світової інфляції, у тому числі через здешевлення енергоносіїв, та ефект високої бази порівняння першого року повномасштабної війни. Обмежуватиме зростання цін й відносно стриманий споживчий попит.

Запроваджені заходи НБУ посилять ринкові стимули для залучення банками строкових депозитів населення у гривні, що знизить ризики для валютного ринку та міжнародних резервів на етапі пом'якшення валютних обмежень. Вони, зокрема, сприятимуть:

- подальшому зростанню процентних ставок за строковими депозитами, а відповідно – посиленню захисту гривневих заощаджень громадян від інфляційного знецінення;

- поживленню активності банків на міжбанківському ринку;

– посиленню статусу облікової ставки як дієвого інструменту, який має значний вплив на стан грошово-кредитного ринку та бізнес-поведінку економічних агентів [1].

Отже, впливаючи на рівень облікової ставки, НБУ здійснює управління короткостроковими ставками на міжбанківському грошово-кредитному ринку, які, в свою чергу, транслюються в зміни процентних ставок за іншими фінансовими активами (зокрема, державними цінними паперами) та зміни ставок банків за кредитами та депозитами. Ці ставки мають безпосередній вплив на обсяги споживання та інвестицій домогосподарств і суб'єктів підприємництва, а, відповідно, і на інфляцію.

Список використаної літератури:

1. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/index/devaluation>.